

Hooggeachte Aanwezigen!

De twintigste eeuw heeft in haar begin den bloei, in haar voortgang het verval aanschouwd der historische methode, een feit, dat voor de exegese van zeer grote betekenis is geweest. Immers aan de historische methode heeft de exegese zeer, zeer veel te danken. Het is niet te ontkennen, dat eer naar deze methode werd gewerkt, menige uitspraak over het ontstaan van de Bijbelboeken, hun erkenning en zelfs over hun inhoud ten beste werd gegeven, die meer vermoed of gegist, dan bewezen werd ¹⁾. En ik behoef u slechts den naam van Theodor Zahn te noemen, of u komt voor den geest een reuzenwerk, dat, ontstaan in den weg der historische methode, de zogenaamd historisch werkende kritiek het zwijgen heeft opgelegd, omdat het overtuigend aanwees, dat al de boeken van het Nieuwe Testament in de eerste eeuw na Christus waren ontstaan ²⁾.

Evenwel, de historische methode had ook haar bezwaren, haar grote bezwaren zelfs. Ik vermeld nu maar in het voorbijgaan het grootste bezwaar, dat zij in den weg van het historisch onderzoek de waarde, de echtheid van een Bijbelboek meende te kunnen vaststellen of verwerpen ³⁾.

Ik noem deze bedenking thans slechts ter loops, omdat ik in een andere evenzeer bedenkelijke zijde der historische methode de aanleiding vond voor het onderwerp, dat ik heden met u ga behandelen. Hoeveel verschil er tussen hen, die naar de genoemde methode arbeiden ook is op te merken, hoezeer de één meer rechts en de ander meer links staat ⁴⁾, het is slechts bij uitzondering, dat een dezer geleerden niet staande houdt, dat de wetenschap betreffende het Nieuwe Testament, geheel onbevooroordeeld moet worden beoefend ⁵⁾. We kunnen spreken, zonder overdrijving, van het dogma der onbevooroordeeldheid. In het begin der negentiende eeuw namen de Tübingers een vooraanstaande plaats in onder de mannen, die zich zeer bepaald met het Nieuwe Testament bezig hielden. Zij zijn wel de eerste beoefenaars van de historische methode genoemd. Feit is, dat zij er rond voor uitkwamen, dat zij volgelingen van Hegel waren en zich niet schaamden naar het systeem van dezen wijsgeer, dus zeer bevoor-